

STICHTING STAMBOEK RONDE- EN PLATBODEMJACHTEN

BESCHERMVROUWE H.K.H. PRINSES BEATRIX

WASSENAAR, 3 februari 1966
PRINSENWEG 79 • TEL. (01751) 27 07
GIRO NR. 531201

Verslag van het Bestuur over 196⁵~~6~~

Aan het einde van zijn verslag over de eerste reunie van Ronde Jachten te Grouw in 1953 stelde de toenmalige hoofdredacteur van de Waterkampioen de vraag: "Wanneer weer?" en zijn eigen antwoord luidde, "als het moet om de 10 jaar, als het kan om de vijf, maar liever om de drie jaar."

Nu we tien jaar verder zijn, en de stichting het tweede lustrum viert, kunnen we met een zekere trots en tevredenheid zeggen dat de ontwikkeling in die jaren onze stoutste verwachtingen heeft overtroffen. Niet alleen heeft ieder jaar een reunie plaats gevonden, maar bovendien is het aantal deelnemende jachten telkenjare gestegen, is de kennis van en de belangstelling voor het ronde- en platbodemjacht voortdurend toegenomen, vertonen restauraties van oude schepen en de bouw van nieuwe jachten, zowel in hout als in staal, een stijgende lijn, is "het Stamboek" in de watersportwereld een begrip geworden.

Het is verheugend te constateren dat zoveel zeilers bereid blijken kosten noch moeite te sparen om hun schepen in zodanige staat te brengen en te houden dat zij een lust voor het oog vormen en daardoor het hunne bijdragen de ieder mens aangeboren behoefte aan schoonheid bij zeer velen te bevredigen. Steeds treft het weer hoe deze oude scheepstypen in ons landschap passen en daaraan een extra schoonheid verlenen.

De voordracht over klippers van Mr. A. Blussé van Cud-Alblas, tijdens de winterreunie in het Maritiem Museum Prins Hendrik te Rotterdam vormde een voortreffelijke inleiding voor ons tweede lustrumjaar. Deze voordracht symboliseerde immers als het ware het streven van de Stichting en al haar "Vrienden" naar kennis van en liefde voor het oud-vaderlandse zeilschip in al zijn onderdelen en als geheel.

Daarna volgde chronologisch op 25 mei de medewerking van de Stichting aan de viering van het 75-jarig bestaan van de K.V.N.W.V. op de Westeinder. Onze beschermvrouwe H.K.H. Prinses Beatrix, aan boord van haar lemsteraak "de Groene Draeck", zeilend aan het hoofd der vloot, direct gevolgd door negen divisies van vijf Ronde- en Platbodemjachten in strakke frontlinies het generaal saluut brengend aan H.M. de Koningin, symboliseerde daarmee de ereplaats welke het oud-vaderlands schip thans weer in de nederlandse jachtvloot inneemt. Aan het Verbond werd een schilderij van W.J. Dijk, voorstellende een tjalk op de Zuiderzee, aangeboden.

Op 1 juli vonden het initiatief en de vele verdiensten van de voorzitter der Stichting hun beloning in de uitreiking aan hem van de Zilveren Anjer door Z.K.H. Prins Bernhard "als waardering voor zijn uitstekende verdiensten voor de Nederlandse cultuur." De gronden voor deze verlening aan de heer van Waning waren als volgt geformuleerd:

"Zijn zo gelukkig en verrassend geslaagd initiatief tot behoud van de oer-Nederlandse scheepstypen, de zogenaamde ronde- en platbodemjachten."

"Praktisch op het punt van verdwijnen gekomen leidde zijn snel, bekwaam en onverdrotten ijveren tot het behoud en de restauratie van nog bestaande schepen van deze typen.

"Door het onverdrotten enthousiasmeren van steeds groter kring in woord en geschrift, als ook door het tot nieuw leven wekken van spectaculaire demonstraties in de vorm van vlootshow en admiraalzeilen, kan zelfs van een werkelijke herleving van deze scheepstypen door middel van nieuwbouw worden gesproken. Door de instelling van het "Stamboek Ronde- en Platbodemjachten" is voorts een hechte, normatieve basis voor dit herstel en deze herleving gegeven.

Inmiddels waren reeds de plannen ontworpen voor de viering van de lustrumzomerreunie. In nauwe onderlinge samenwerking hadden de heren Drs. H. Halbertsma en C.J.W. van Waning een voorstel uitgewerkt ter herdenking van het feit dat de Sneker Hardzeildag sinds 150 jaren regelmatig op de derde woensdag in augustus wordt gehouden, in het middelpunt van de lustrumviering te plaatsen. Het historische fundament werd daarbij gelegd in een langjarige studie van de heer Halbertsma, leidend tot de uitgave door P.N. van Kampen & Zonen van een fraai geïllustreerd boekwerk getiteld: "Sneker Hardzeildag". De stad Sneek schonk een exemplaar van dit boek aan alle kapiteins der aan de viering van 150 jaren Hardzeildag deelnemende schepen. De stad Sneek eerde de heer van Waning bij de opening van de Sneekweek voor zijn groot en stimulerend aandeel in de gehele opzet door hem te benoemen tot "Schipper in de Orde van de Sneker Pan".

Aldus verzamelde zich op maandag 16 augustus een prachtige vloot van een 130-tal ronde- en platbodemjachten te Sloten, van waaruit zij de volgende ochtend, getooid met de speciale lustrumwimpel, in een wat grijze ochtendnevel wegzeilden naar Heeg.

In een stijlvolle ceremonie werd bij de Jeugdherberg "It Beaken" de W.H. de Vos-prijs uitgereikt aan "Heit" Piersma, op grond van de volgende overwegingen: "De heer Pieter Piersma heeft zich bijzonder verdienstelijk gemaakt voor het door de Stichting Stamboek Ronde- en Platbodemjachten nagestreefde doel: door in 1946, in een tijd, waarin de belangstelling voor het zeilen met ronde- en platbodemjachten in ons land sterk tanende was, welbewust een zeilschool te beginnen met als enig materiaal vier oude tjotters. door, hierin gesteund door het hoofd-, districts- en plaatselijke bestuur van de Nederlandse Jeugdherberg Centrale, deze zeilcursussen en het tjottermateriaal gestadig uit te breiden en te restaureren, te weten: a. door de bouw van vier nieuwe tjotters bij de werf van Berend de Jong te Heeg, waardoor deze werf sinds 1948 een belangrijke stimulans werd gegeven met de bouw van Friese ronde jachten door te gaan; b. door het eigenhandig restaureren van de eerste vier oude tjotters en de algehele restauratie van twee aangekochte zeer oude tjotters. door, hierin actief gesteund door zijn echtgenote en een groeiend aantal door hem gevormde instructeurs, aan enige duizenden jeugdige - en de laatste jaren ook aan oudere - cursisten de kunst van het zeilen met en de liefde voor het oud-vaderlandse zeiljacht stelselmatig aan te leren en met groot enthousiasme bij te brengen. Aldus werd in de loop van bijna 20 jaar een grote schare ronde- jachtzeilers aangekweekt, waarvan velen blijvende vriendschapsbanden onderhouden met "Heit" en "Mem" Piersma."

Daarna ging de vloot verder naar IJlst en velen zullen zich het uniek gezicht herinneren dat dit groot aantal schepen bood, toen zij in een niet eindigende rij door de Wijmeren zeilden en daarna een ogenblik met gegeide en gekatte zeilen tegen de wal gingen liggen, toen bleek dat op het tijdschema was uitgelopen.

In IJlst kwamen "Hunne Hoogheden, de stadhouder Prins Willem V en zijn gemalin Prinses Wilhelmina" aan boord van het nu tot stadhouderlijke jacht gepromoveerde Friese Statenjacht. Uitsluitend onder zeil verscheen het stadhouderlijk jacht direct gevolgd door het boeierskader ten 15.30 uur precies volgens het tijdschema van het waterdraaiboek in de kolk voor de Sneker waterpoort. Een onder de bogen van deze poort opgestelde batterij van twee antieke stukken, in oude stijl bediend, begroette de stadhouder met 21 saluutschoten. Dit saluut werd door zijn jacht en het boeierskader beantwoord.

Het prinsenjacht meerde aan de rijk met vlaggen en groen versierde aanlegsteiger naast de waterpoort, waar burgemeester en schepenen, in stijlvol historisch kostuum gestoken, evenals het bestuur der K.Z.V. Sneek, ter begroeting aanwezig waren.

Bij de aanlegsteiger stond een kleurrijke stoet opgesteld bestaande uit: 12 ruiters (getooid met oranje sjerpen en hoge hoeden), 1 tamboer-maitre, 4 tamboers en 4 hoornblazers, 1 vaandel van 25 schutters onder bevel van een vaandrig, 2 karossen, en een tweede vaandel schutters.

Onder hoorngeschal, tromgeroffel en het gedaver van het geschut werden Hunne Hoogheden op de steiger sierlijk begroet, om vervolgens in de karossen te stijgen en begeleid door de boven omschreven stoet en natuurlijk ook door de Sneker jeugd, naar het stadhuis te rijden.

De veelzijdigheid van de "Vrienden" werd wel treffend gedemonstreerd door Mevrouw E.Korthagen-van Til, die, kostelijk uitgedost en hooggezet op de bok der Prinselijke karos (haar eigendom), de prachtige Friese paarden al even vaardig mende als haar Friese tjalk "Hoop op Zegen" bij andere gelegenheden.

Het duurde tot 's-avonds 8 uur voor het laatste jacht de aangewezen ligplaats had bereikt. De tocht door de Sneeker grachten met haakse bochten en enige bruggen, terwijl het landverkeer juist zijn grootste spits bereikte, schijnt o.m. het busverkeer in Friesland's zuidwesthoek lichtelijk te hebben ontwricht en deed vele scheepskapiteins de sherry op het Gemeentehuis mislopen.

De schipperskunst van deze kapiteins, die allen kans zagen hun grote en moeilijk wendbare schepen precies in te passen in de uiterst beperkte ruimte die aan de Oosterkade en omgeving beschikbaar was, dwong veler bewondering af.

Toch was de Sneker raadzaal nog boordevol, ook met schippersvolk, toen Hunne Hoogheden officieel door de magistraat werden ontvangen en door de burgemeester werden toegesproken. Dit geschiedde uiteraard in de stijl van 1777, welke ook de stadhouder in zijn antwoord al even sierlijk wist te vertolken. Dezelfde stoet, die Hunne Hoogheden bij hun intrede in de stad begeleidde, doch nu even klank- als kleurrijk voltooid met de aloude Schutterijmuziek van Bolsward, formeerde zich intussen op de markt bij het Stadhuis. Na inspectie door de Stadhouder zette de bij het duister worden met flambouwen verlichte stoet, zich in beweging door de versierde en overvolle straten naar de plaats waar eertijds de Hooiblokschans het begin- en eindpunt was van zo menig Sneker waterfeest. Hier lag het Stadhouderlijk jacht gereed om Hunne Hoogheden en de Magistraat van Sneek te ontvangen en hen gelegenheid te geven de "boeiervaart" te aanschouwen.

De boeiervaart, eveneens steunend op een oude Sneker traditie, werd voor de talloze toeschouwers en zeker ook voor de deelnemers het hoogtepunt van deze dag.

Onder uitgelezen weersomstandigheden voeren ruim dertig boeiers, Friese jachten en tjotters met gegeide zeilen, versierd met vlaggen en wimpels en verlicht door Bengaals vuur ontstoken op Sneker pannen, van de Waterpoort door de Stadsgrachten naar de Oppenhuizer Brug. De lange sleep werd daarbij voorafgegaan door hetzelfde "IJlster(stoom)bootje", dat reeds in de tachtiger jaren der vorige eeuw, als sleepboot voor deze tochten dienst deed. Bij het Stadhou-

derlijk jacht gekomen, brachten de schepen een generaal saluut; zulks onder de tonen van een "Aijrtje van 't Wilhelmus" en onder het gedaver van het scheepsgeschut. Bij deze fantastische verlichting kwam de sierlijke kledij van het Hoge gezelschap op het Stadhoudersjacht eerst volmaakt tot haar recht.

Wie deze schitterende schaar van Frieslands schoonste schepen mee genoot, zoals zij voortgleed met rood verlichte zeilen, wie daarboven de donker gouden vlammen hoog zag opblaaien boven de teertonnen op de wal, wie de vrolijke muziekklanken hoorde weerkaatsen van weerszijden tegen schepen en huizen, wie jeugdig handgeklap beluisterde doch tevens oog had voor de weggepinkte traan van menige oude Sneker, die zittend op een stoel vlak aan de waterkant niets van een herkerende jeugdherinnering wilde missen, wie dit alles met open oog en oor en hart in zich opnam, die zal hebben begrepen, dat hier een waarlijk waterfeest herboren werd; waardig om voort te leven en dan vooral niet alleen in de historie.

De volgende morgen was het wel erg vroeg dag op de Hardzeildag 17 augustus. Opnieuw begeleid door saluutschoten en muziek aan de wal en aan boord, vertrok het stadhoudersjacht, gevolgd door de in twee linies varende schepen, naar het Sneker meer voor het admiraalzeilen. De wind had iets krachtiger mogen zijn, doch zelden scheen de zon mooier op Hardzeildag noch bescheen zij ooit in 150 jaar een groter en fraaier vloot van ronde schepen, dan die thans haar generaal saluut bracht aan het zo fleurig bemande statenjacht van Friesland.

De wind had iets krachtiger mogen zijn, maar desalniettemin slaagden enkele eskaders er in door een uitstekende uitgevoerde manoeuvre in frontlinie de schoonheid van onze karakteristieke schepen op bijzondere wijze te doen uitkomen.

Het was daarom bijzonder jammer dat de andere watersportbeoefenaren zo bitter weinig medewerking verleenden. Men ontzag zich niet op alle mogelijke manieren dwars door de linies te varen en wedstrijdzeilers van wie aangenomen zou kunnen worden dat ze iets van "hinderen" begrijpen - gezien de woordkeus die ze maar al te vaak over het water doen schallen wanneer ze in een wedstrijd met de verrekijker een toerjacht menen te ontdekken - deze zelfde wedstrijdzeilers hinderden thans zonder ophouden. Iets wat we trouwens even later bij het skûtsjesilen opnieuw konden vaststellen. En dan spreken we nog maar niet van lieden, die met stijlloze reclames een dergelijk storend element op het water vormen, dat het negatieve resultaat van deze acties de opdrachtgevers er hopelijk toe zal brengen hiermee op te houden.

Het skûtsjesilen waarmede het programma op deze 150ste hardzeildag werd besloten, moge dan door weinig wind aan spanning hebben ingeboet, althans voor de nu bij de keerboeien geankerde rondeljachtenvloot bleef het een kostelijk kijkspel.

Tegen 5 uur ging de vloot anker op om reeds die woensdagavond het "âlde doarp Grou" te omsluiten.

Donderdag 18 augustus

Het in oude stijl gedrukte programma voor de zeilwedstrijden van Ronde- en Platbodemjachten, uitgeschreven door de Kon. Zeilvereniging "Oostergoo" toonde meer dan 100 inschrijvingen, verdeeld over 13 klassen. Het was een goede gedachte van de jury de wedstrijden voor de grotere schepen ditmaal te concentreren op de Wijde Ee, waardoor de beruchte Tynje kon worden vermeden. Naar het algemeen oordeel van de deelnemers was het een mooie wedstrijd begunstigd door uitstekend zeilweer. De traditie om zonder handicap te varen, bleef ook ditmaal gehandhaafd.

Het welvoorzien diner in Hotel Oostergoo kenmerkte zich door een opgewekte stemming bij de ruim 250 disgenoten.

De lange afstandbeker ging wederom naar België en wel naar de heren Jan van den Cloot en Frans Gion, die met hun tjalk "Antigoon" van Antwerpen kwamen om ook ditmaal onze reunie bij te wonen.

Een tegen de jaarwisseling verschenen fraai geïllustreerde studie van Jan van den Cloot mede verzorgd door Frans Gion en Paul Geerts over de Antwerpse reus "Antigoon", getuigt van de goede zin voor historische traditie, die deze Vrienden van onze Stichting bezielt.

De heer J.B.G. de Vries bood als voorzitter van de K.Z.V. Sneek onze secretaris een levensgrote fraai uit koper geslagen Sneker Pan aan. Zulks als blijk van bijzondere waardering voor zijn aandeel in de voorbereiding en zijn leiding bij de uitvoering van het waterfeest ter ere van "150 Jaren Hardzeildag".

Teruggrijpend naar een huldeblijk dat 80 jaren geleden "admiraal" Glignet in Sneek te beurt viel, bood de heer van Slooten onze voorzitter een zeer speciale "vin nautique" aan, voorzien van zijn naam en beeltenis op het etiket.

Aldus werd de viering van het tweede lustrum in gepaste vreugde besloten, een viering die door vorm en inhoud deelnemers en toeschouwers bekoorde.

Velen, ook buiten de kring van vrienden, hebben er toe bijgedragen dit 2e lustrum tot een waardig waterfeest te maken. Wij denken hierbij aan de commissaris der Koningin en Gedeputeerden der Provincie Friesland voor het ter beschikking stellen van het Statenjacht, aan de stuwende kracht en het enthousiasme van burgemeester L. Rasterhof van Sneek, de Rijkspolitie te water, aan het bestuur der K.Z.V. Sneek, de leden van het comité 150 jaren Hardzeildag, aan de regisseur en talrijke deelnemers aan het spel te land, aan zovele anderen, die dit waterfeest mede organiseerden. Wij denken niet minder aan het bestuur der K.Z.V. Oostergoo en allen die tot het welslagen van wedstrijden en feest in en om Grouw het hunne bijdroegen. Zij allen hebben de dank van alle deelnemers aan deze 2e lustrumreunie verdiend.

In organisatorisch opzicht veroorzaakte het groot aantal deelnemende schepen en schepelingen een aantal moeilijke problemen, die echter vooral dankzij de grote medewerking van vele autoriteiten en van de deelnemers zelf vlot konden worden opgelost.

Daarbij komt dat het in geordend verband zeilen van al deze typisch Nederlandse schepen een dermate imponerend schouwspel biedt, dat ieder gaarne de onvermijdelijke bezwaren die aan het ietwat massale karakter der reunies gaan kleven, op de koop toeneemt. De afscheidsgroet bij de deelnemers, moe doch voldaan, is immers telkenmale: "tot de volgende reunie."

J.B.G. de Vries | 30 september 1965

Met diepe weemoed, doch ook in grote dankbaarheid gedenken wij de zo vroeg uit de hechte band van zijn familie en uit de wijde kring van zijn vrienden weggenomen heer J.B.G. de Vries, voorzitter der Koninklijke Zeilvereniging Sneek.

Reeds in het prilste stadium van voorzichtig polsen, vatte zijn warm voor de watersport kloppend hart vlam voor het idee 150 jaren Hardzeildag, samen met onze stichting, in oude stijl te vieren.

Zijn enthousiasme overwon alle aanvankelijke weerstanden en leidde tot een hechte samenwerking van zeer velen voor een stijlvol waterfeest waaraan de naam van Bennie de Vries voor altijd verbonden is

Het aanvankelijke plan om een filmreportage van deze lustrumreunie te maken, leidde tot de gedachte om een speciale film door een beroepscineast te doen

vervaardigen, waarin in algemene zin de kenmerken, de historie en de eigenschappen van het Ronde- en Platbodemjacht naar voren komen. De financiële basis voor deze film zal dank zij de medewerking van het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, een aantal bedrijven en velen onzer "Vrienden" waarschijnlijk wel worden gevonden. Een groot aantal opnamen is reeds gemaakt en gehoopt wordt dat deze film in de loop van 1966 gereed komt.

Het nieuwe Klassevoorschrift voor ronde- en platbodemjachten is te langensleste gereed gekomen. In welke mate de gevonden voorgiftsregeling een verbetering betekent, zal de praktijk in het komende seizoen moeten leren. Dan zullen tevens de vertrouwde zeilletters OA, OB en OC worden vervangen door nieuwe letters, die nog wat onwennig aandoen, maar nu eenmaal de logische consequentie vormen van het nieuwe voorschrift.

Hoezeer tenslotte de belangstelling voor het oud-vaderlandse jacht ook leeft bij de beroepsvaarder, bleek uit een brief die de Stichting kreeg van een oud rivierschipper. In de Waterkampioen, die dus ook in deze kring belangstelling geniet, had hij een artikeltje over de Stichting gelezen. Hij schreef naar aanleiding daarvan een lange brief, die niet alleen veel van zijn levenservaringen aan boord van allerlei schepen openbaarde, maar waar hij tevens een aantal foto's van door hem gemaakte modellen van zeilende binnenschepen bij insloot. Want, zo eindigde de brief, iets mooiers dan een zeilschip is er niet, en het maken van deze modellen is de vreugde van mijn oude dag.